

Správa školství II.

(vysoké školství)

SP II 29. 3. 2016

sylabus k tématu přednášky

Obsah

- Přednáška je zaměřena na:
 - **Zaměření a organizace správy vysokého školství**
 - **Vysoké školy, členění a orgány**
 - **Vysokoškolské studium**; rozhodování ve věcech vysokoškolského studia

Prameny právní úpravy

- **Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)**
- Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje)
- Vyhláška č. 42/1999 Sb., o obsahu žádosti o akreditaci studijního programu
- Vyhláška č. 343/2002 Sb., o postupu a podmínkách při zveřejnění průběhu přijímacího řízení na vysokých školách

- ***Východisko = čl. 26 a 33 LZPS***

Správa vysokého školství

- Základ úpravy = **zákon o vysokých školách**
 - *Výsledkem kompromisu (s čímž souvisí poměrně časté novelizace, viz učebnice)*
- **Veřejná správa vysokého školství** má rozměr
 - jak **samosprávy** (s postavením vysokých škol jsou tradičně spojeny určité akademické svobody, resp. práva),
 - tak také **státní správy**

*ústředním orgánem = **MŠMT**, které zejm. registruje vnitřní předpisy veřejných VŠ, rozděljuje finanční prostředky ze státního rozpočtu, vykonává dozor a uděluje akreditace (pozor na novelizaci)*

Vysoké školy

- Jako **nevyšší článek vzdělávací soustavy** jsou centry vzdělanosti a plní řadu významných funkcí (viz učebnice)
- **Akademické svobody a akademická práva**
 - Svoboda vědy, výzkumu a umělecké tvorby
 - Svoboda výuky (otevřenosti různým směrům)
 - Právo učit
 - Exkluzivně pak *přiznávat akademický titul, konat habilitační řízení a konat řízení jmenování profesorem, používat akademické insignie a konat akademické obřady*
- Naopak je výslovně zakázána politická činnost

Vysoké školy

- Právnícké osoby
- Základní dělení dle zákona o VŠ na
 - *Veřejné*
 - *Soukromé*
 - *Státní*
- Zákon dále rozlišuje mezi VŠ univerzitními a neuniverzitními, a to **na základě realizovaných studijních programů**
 - **VŠ neuniverzitní** uskutečňuje bakalářský a může uskutečňovat také magisterský
 - **VŠ univerzitní** může uskutečňovat všechny typy studijních programů

Veřejná vysoká škola

- Zřízena (zrušena, sloučena) **výhradně zákonem** (§ 5 ZoVŠ)
 - *Seznam v příloze č. 1 zákona o VŠ*

- Organizaci, činnost a hospodaření upravují **vnitřní předpisy VŠ** (viz dále)

- **Vztah veřejné VŠ ke státu** (§ 6 ZoVŠ)
 - Státní orgány mohou zasahovat do činnosti veřejné vysoké školy jen na základě a v mezích zákona a způsobem zákonem stanoveným
 - (dle § 6 odst. 3 ZoVŠ, obecně podle ústavních východisek, zejm. čl. 2 odst. 3 Ústavy)

Veřejná vysoká škola

- § 6 odst. 1 upravuje demonstrativní výčet **samosprávné působnosti veřejné VŠ**, do které spadá např.:
 - *vnitřní organizace,*
 - *tvorba a uskutečňování studijních programů,*
 - *organizace studia,*
 - *rozhodování o právech a povinnostech studentů,*
 - *zaměření a organizace vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti,*
 - *habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem,*
 - *ustavování samosprávných akademických orgánů vysoké školy, pokud tento zákon nestanoví jinak,*
 - *hospodaření vysoké školy a nakládání s majetkem v souladu se zvláštními předpisy,*
 - *stanovení výše poplatků spojených se studiem*

Veřejná vysoká škola

- Samosprávný charakter veřejné VŠ zvláště patrný z možnosti vydávat samosprávné **vnitřní předpisy** (§ 17 ZoVŠ)
 - Nejvýznamnější je **statut**, který upravuje základní záležitosti veřejné VŠ (název, sídlo, typ, organizační strukturu, podmínky pro přijetí ke studiu, poplatky, obřady a insignie, hospodaření s majetkem,...)
 - **Dalšími vnitřními předpisy** jsou zejm.
 - ⊗ *volební a jednací řád akademického senátu veřejné vysoké školy*
 - ⊗ *vnitřní mzdový předpis*
 - ⊗ *jednací řád vědecké rady veřejné vysoké školy*
 - ⊗ *řád výběrového řízení pro obsazování míst akad. pracovníků*
 - ⊗ *studijní a zkušební řád*
 - ⊗ *stipendijní řád*
 - ⊗ *disciplinární řád pro studenty*

Veřejná vysoká škola

- ZoVŠ rozlišuje mezi
 - **Samosprávnými akademickými orgány:**
 - ▣ **Akademický senát** (§ 8-9 ZoVŠ)
 - ▣ **Rektor** (§ 10)
 - ▣ **Vědecká rada nebo umělecká rada nebo na neuniverzitní vysoké škole akademická rada** (§ 11-12)
 - ▣ **Disciplinární komise** (§ 13)
 - a tzv. **dalšími orgány:**
 - **Správní rada** (§ 14-15)
 - **Kvestor** (§ 16)
- Podrobná charakteristika těchto orgánů viz ZoVŠ a učebnice

Veřejná vysoká škola

- Může se členit na **součásti** (§ 22 ZoVŠ):
 - **Fakulty**
 - Vysokoškolské ústavy
 - Jiná pracoviště a účelová zařízení

- Tyto součásti mají pouze **omezené právo samosprávné normotvorby**
 - *Musí být v souladu s vnitřními předpisy VŠ*
 - *V případě fakulty schvaluje akademický senát pouze návrh vnitřního předpisu a postupuje jej ke schválení akademickému senátu VŠ*

Veřejná vysoká škola

- **Fakulta** (§ 23-33 ZoVŠ)
 - Uskutečňuje **nejméně jeden akreditovaný studijní program** a vykonává vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost.
 - O zřízení (zrušení...) fakulty rozhoduje na návrh rektora akademický senát VŠ
 - Určitá **samosprávná působnost**
 - ⊗ **Právo rozhodovat nebo jednat jménem VŠ ve věcech týkajících se fakulty** (dle § 24, případně pokud svěří status VŠ)
 - ⊗ **Vnitřní předpisy fakulty** (§ 33), zejména statut fakulty
 - ⊗ **Samosprávné orgány:** akademický senát fakulty, děkan, vědecká rada, disciplinární komise; s obdobným postavením a úlohou jako v případě orgánů VŠ (§ 26-31)
 - ⊗ Dalším orgánem = tajemník (§ 32)

Veřejná vysoká škola

- Se samosprávným charakterem veřejné VŠ souvisí také **ekonomická autonomie**
 - Veřejná VŠ má **vlastní majetek** (§ 19 ZoVŠ), na hospodaření s tímto majetkem se současně vztahují určitá omezení (§ 20)
 - Hospodaří podle **rozpočtu** (§ 18)
 - Má **nárok na příspěvek ze státního rozpočtu** na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost (§ 18 odst. 3)
 - Příjmy rozpočtu tvoří zejména:
 - dotace ze st. rozpočtu, ze st. fondů a z rozpočtů obcí a krajů
 - poplatky spojené se studiem
 - výnosy z majetku
 - výnosy z doplňkové činnosti
 - příjmy z darů a dědictví

Soukromá vysoká škola

- Právnícká osoba (...) je oprávněna působit jako **soukromá vysoká škola**, pokud jí MŠMT udělilo **státní souhlas** (§ 39 ZoVŠ)
 - Podmínky upravuje ZoVŠ
- Organizace a činnost také upravena **vnitřními předpisy** (platí obdobné jako v případě veřejných VŠ)
 - Zejm. stanoví, **kteřé orgány** podle ZoVŠ vykonávají působnost
- **Financování**
 - **Poplatky spojené se studiem** stanoví soukromá VŠ ve svém vnitřním předpisu (§ 59, bez zákonných omezení)
 - Možné i určité financování ze státního rozpočtu (§ 40 odst. 2-4)
- **Působnost MŠMT** směrem ke soukromým VŠ, zejm. dozor (§ 43)

Státní vysoká škola

- Státní vysoké školy = **vojenské a policejní VŠ** (viz § 94-95 ZoVŠ)
 - *Seznam v příloze č. 2 zákona o VŠ*

- **Samospráva jen v omezeném rozsahu**
 - Uplatňují se spíše vojenské, resp. policejní metody správy
 - Nejsou samostatnými právníckými osobami a nemají tak ani ekonomickou autonomii

- Státní správu vůči nim ve valné většině vykonává MO, resp. MV
- Financování ze státního rozpočtu z kapitoly MO, resp. MV

Studium na vysoké škole

- Vysokoškolské vzdělání se získává **studiem v rámci akreditovaného studijního programu** podle **studijního plánu** stanovenou **formou studia** (§ 44 ZoVŠ)
- **Studijní programy:**
 - *Bakalářský (§ 45)*
 - *Magisterský (§ 46)*
 - *Doktorský (§ 47, 47a)*
- **Student** = osoba zapsaná ke studiu ve studijním programu (§ 61 an.)
- **Akademický pracovník** (§ 70 an.)
- **Akreditace studijního programu** (78 an.)
 - **Pozor** - *podstatné změny s novelizací ZoVŠ!*

Studium na vysoké škole

- Studium **začíná** zápisem
- **Končí**
 - *Úspěšně* (§ 55 ZoVŠ)
 - *Neúspěšně* (§ 56)
 - Zanecháním studia
 - Nesplní-li student požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu
 - Vyloučením
 - Za disciplinární přestupek
 - Za podvodné jednání při přijímacím řízení
 - Zánikem akreditace
- **Poplatky spojené se studiem** na veřejné VŠ (§ 58)